

HOVEDTARIFFOPPGJØRET

1. mai 2016

Statens tariffområde

KRAV NR. 3

27. april 2016 – kl. 09.00

Innledning

Akademikerne viser til krav 1 og 2 og opprettholder disse så fremt ikke annet framgår i krav 3.

Akademikernes viktigste krav ved årets hovedoppgjør er å inngå en modernisert hovedtariffavtale for Akademikernes medlemmer. Akademikerne krever at partene sentralt forhandler den totale økonomiske rammen, mens partene lokalt forhandler den konkrete fordelingen av midlene.

Personaldirektøren uttrykte i sitt åpningsinnlegg at staten ønsket å inngå en felles modernisert tariffavtale med alle hovedsammenslutninger, men åpnet for å inngå ulike avtaler. Staten krever i sitt krav/tilbud nr 1 at avtalte tillegg i sin helhet avsettes til lokale forhandlinger. Dette samsvarer med Akademikernes krav. Akademikerne konstaterer at staten i sitt krav/tilbud nr 3 går bort fra at all økonomi skal gå til lokale forhandlinger.

Akademikerne viser til vedlegg 1, der Akademikerne utdyper sitt krav gjennom ny tekst til HTA del 1 og 2. Konsekvenser for øvrige deler av HTA er ikke berørt. Dette er gjort innenfor kravet til ny struktur fra statens krav/tilbud 2 og 3. Sentrale elementer fra Akademikernes krav 1, - om lokale forhandlinger, avvikling av lønnstrinn, og lønnsrammesystemet samt krav om endret tvisteløsning - er inntatt.

Akademikerne krever at disse endringene avtales i 2016. Dette er ikke til hinder for at eventuelle forhold kan gis senere iverksetting. Akademikerne er åpne for å diskutere dette videre.

I vedlegg 2 gir Akademikerne sitt tilsvarende svar til statens krav/tilbud nr 3 om endringer i hovedtariffavtalens del 3 og 5.

Det tas forbehold om nye og/eller endrede krav.

Vedlegg 1:

Hovedtariffavtalen i staten 1. mai 2016 - 30. april 2018

1 Sentrale bestemmelser

1.1 Innledning

1.1.1 Parter

Hovedtariffavtalen er inngått mellom staten ved Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) på den ene side og LO Stat, Akademikerne, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund Stat, og Unio på den annen side.

1.1.2 Omfang

1. Hovedtariffavtalen omfatter enhver arbeidstaker som går inn under tjenestetvistloven dersom ikke annet er avtalt.
2. Deltidstilsatte arbeidstakere har samme rettigheter etter hovedtariffavtalen som heltidstilsatte dersom ikke annet framgår av den enkelte bestemmelse. Deltidstilsatte med flere stillingsforhold i staten har likevel samlet sett ikke bedre rettigheter etter hovedtariffavtalen enn tilsatte i heltidsstilling.
3. Lærlinger omfattes av hovedtariffavtalen og av sentrale og lokale særavtaler med mindre noe annet er bestemt (jf Særavtale for lærlinger og lærekandidater).

1.1.3 Stillinger utenfor hovedtariffavtalen

Stillinger som partene har tatt ut av hovedtariffavtalen får sine lønns- og arbeidsvilkår fastsatt administrativt.

1.1.4 Ekstraerverv

Arbeidstakere må ikke inneha ha annen stilling, andre lønnede oppdrag eller verv som medfører at deres arbeid blir hemmet eller sinket, med mindre det foreligger særskilt pålegg eller tillatelse.

1.2 Endringer i perioden

De sentrale partene kan ved enighet gjøre endringer i hovedtariffavtalen i avtaleperioden.

1.3 Sentrale forhandlinger

Forhandlinger om endringer i hovedtariffavtalen og økonomisk ramme i henhold til årlige forhandlinger i pkt 2.5.3, føres mellom hovedtariffavtalens parter.

1.4 Første avtaleår

Med virkning fra 1. mai er de sentrale partene enige om at det lokalt forhandles innenfor en ramme på x,xx % pr dato av lønnsmassen.

1.5 Reguleringsbestemmelse for 2. avtaleår

- a) Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom staten og hovedsammenslutningene om eventuelle avsetninger for 2. avtaleår.
- b) Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår. Den nominelle lønnsutvikling for tilsatte i det statlige tariffområdet skal vurderes i forhold til arbeidslivet for øvrig.
- c) Hvis partene ikke blir enige ved forhandlinger, kan partene si opp hovedtariffavtalen innen 14 dager etter at forhandlingene er avsluttet og med 14 dagers varsel - med utløp tidligst 1. mai 2017.

2 Lokale bestemmelser

2.1 Parter

Forhandlingene skal føres mellom arbeidsgiver og hovedsammenslutningenes medlemsorganisasjoner, eventuelt underavdelinger av disse.

Alle tjenestemannsorganisasjonene under en hovedsammenslutning kan lokalt velge å opptre som én part (hovedsammenslutningsmodellen).

I virksomheter der en organisasjon kun har ett medlem, ivaretas medlemmets interesser av en annen organisasjon under egen hovedsammenslutning, eller den vedkommendes organisasjon sentralt peker ut.

Arbeidsgiverrepresentanter og representanter i organisasjonene sentralt har rett til å bistå i forhandlingene. Partene er enige i at dette bør skje unntaksvis, og når det skjer skal motparten på høyere nivå varsles.

2.2 Forhandlingssteder

Staten avgjør etter drøftinger mellom KMD og hovedsammenslutningene hvor forhandlingene i departementsområdene skal føres. Forhandlingssted avklares før forhandlingene om ny hovedtariffavtale er avsluttet. Forhandlingene skal for tariffperioden føres slik vedlegg 2 viser.

Arbeidsgiver på forhandlingsstedet kan delegere forhandlingene til driftsenhetsnivå etter drøftinger med tillitsvalgte på forhandlingsstedet. Avklaring må skje i god tid før forhandlingene starter.

Dersom det i tariffperioden skjer organisatoriske endringer som gjør det vanskelig å gjennomføre lokale forhandlinger ved de forhandlingssteder som er fastsatt, avgjør staten hvor disse forhandlingene skal føres i tariffperioden, etter forutgående drøftinger mellom KMD og hovedsammenslutningene.

2.3 Lokal lønnspolitikk

Partene på det enkelte forhandlingssted skal med utgangspunkt i sine oppgaver og målsettinger utarbeide en lønnspolitikk. Det forutsettes at lønn benyttes som et personalpolitisk virkemiddel.

Den lokale lønnspolitikken skal ivareta likelønn, midlertidig tilsatte og tilsatte i permisjon.

2.4 Lønnsamtale

Arbeidsgiver skal tilby arbeidstaker en årlig samtale om kompetanse, ansvar, lønn og karriereutvikling. I samtalen skal arbeidsgiver og arbeidstaker i fellesskap diskutere hvilke tiltak som kan iverksettes for at arbeidstaker kan oppnå bedre lønnsutvikling.

Ved gjeninntreden etter foreldrepermisjon skal arbeidstakeren tilbys en samtale om kompetanse, ansvar, lønn og karriereutvikling.

2.5 Forhandlingsbestemmelser

2.5.1 Forberedende møte

Før forhandlinger etter pkt 2.5.3 starter, skal det gjennomføres et forberedende møte mellom partene. Forberedende møte skal ta utgangspunkt i forhandlingsstedets/driftsenhetens totale situasjon, avsatt økonomisk ramme og lokal lønnspolitikk. Partene skal også avtale kravfrist og møteplan for gjennomføring av forhandlingene. Partene avklarer hvilke statistikker og lønnsopplysninger som arbeidsgiver skal legge frem i forkant av forhandlingene.

Det skal føres referat fra forberedende møte.

2.5.2 Årlige lønnsregulering for ledere

Fagdepartementet eller virksomhetens styre fastsetter lønnsendring for virksomhetens øverste leder.

Lønnsendring for ledere på neste ledernivå fastsettes av øverste leder i virksomheten etter avtale med de forhandlingsberettigede organisasjoner. Kommer partene ikke til enighet, kan tvisten ikke ankes. Arbeidsgivers siste tilbud skal da gjelde.

Lønnsendringene betinger dekning på virksomhetens budsjett, ut over fastsatt avsetning. Den lokale lønnspolitikken er førende også for vurdering av lønnsendring for ledere. Grunnlag for vurdering av lederens lønn kan ellers være oppnådde resultater, utøvelse av god ledelse, betydelige organisatoriske endringer og behov for å beholde kvalifisert arbeidskraft mv.

Lønnsregulering kan bare foretas i tilknytning til lokale forhandlinger etter pkt. 2.5.3, eller når vilkår for lønnsendring på særlige grunnlag, pkt. 2.5.4, er tilstede.

2.5.3 Årlige lønnsforhandlinger

Det skal føres forhandlinger innenfor:

- a) den sentralt avsatte økonomiske ramme
- b) midler/inntekter forhandlingssted/driftsenheten avsetter

Dersom forhandlingene er lagt til driftsenhetsnivå, avtaler partene på virksomhetsnivå størrelsen på avsetningen som følge av punkt a). Oppnås det ikke enighet, fordeles avsetningen forholdsmessig etter årslønnsmassen på driftsenhetsnivå.

Krav skal innen avtalt frist fremsettes skriftlig, begrunnet og i prioritert rekkefølge fra både arbeidsgiver og arbeidstaker.

Det må avsettes tilstrekkelig tid til å vurdere krav og tilbud under forhandlingene. Forhandlingene føres med de forhandlingsberettigede organisasjoner. Hver av partene kan be om sær møte.

Første tilbud fra arbeidsgiver bør gjenspeile krav både fra arbeidsgiver og organisasjonene.

Partene har et felles ansvar for at den økonomiske rammen er benyttet.

Er det gått 14 dager etter at forhandlinger er påbegynt, kan hver av partene kreve forhandlingene avsluttet en uke etter at slike krav er fremsatt.

Forhandlingene skal være avsluttet innen 1. oktober.

Etter at forhandlingene er gjennomført skal det avholdes et evalueringsmøte.

2.5.4 Lønnsforhandlinger på særlige grunnlag

Partene på forhandlingsstedet og/eller driftsenhetsnivå, kan føre forhandlinger om lønnsjusteringer ut over 2.5.3, dersom:

- a) det har skjedd vesentlige endringer i de forhold som er lagt til grunn ved fastsetting av stillings/arbeidstakerens lønn. Det skal i rimelig grad tas hensyn til endringer som har skjedd gradvis over lengre tid.
- b) det er særlige vansker med å rekruttere eller beholde spesielt kvalifisert arbeidskraft.
- c) virksomhetens behov tilsier det kan det opptas drøftinger om lønnsøkning til en eller flere arbeidstakere dersom minst en av partene mener det er grunnlag for dette.

Oppnås ikke enighet etter b) og c) kan tvisten ikke tvistebehandles. Arbeidsgivers siste tilbud skal da gjelde.

2.5.5 Virkemidler

Med hjemmel i pkt. 2.5.2, 2.5.3 og 2.5.4 kan følgende virkemidler brukes:

- a) Generelle tillegg
- b) Lønnstillegg for grupper av arbeidstakere
- c) Individuelle lønnstillegg
- d) Omgjøring til annen stilling
- e) Opprette og endre lokale særavtaler om forhold av lønnsmessig art

2.5.6 Tilsetting i ledig stilling mv.

1. Før utlysning av ledig stilling skal tillitsvalgte for organisasjonene i vedkommende virksomhet/driftsenhet/arbeidsområde orienteres om den lønn stillingen vil bli utlyst med.
De tillitsvalgte kan kreve å få drøfte lønns plasseringen.
2. Ved lønns plassering tas hensyn til likelønn.
3. Arbeidsgiver skal inntil 12 måneder etter tilsetting, og ved overgang fra midlertidig til fast tilsetting, vurdere arbeidstakerens lønn på nytt.
Tillitsvalgte orienteres årlig om bruken av bestemmelsen.

2.5.7 Protokoll

Det føres protokoll fra forhandlingsmøtene der forhandlingene gjennomføres, jf. tjenestetvistloven § 9. Dersom det føres forhandlinger på driftsenhetsnivå, skal protokollen sendes til virksomhetsnivå til orientering.

2.6 Tvist

Oppnås det ikke enighet i det lokale oppgjøret, jf. 2.5.3 og 2.5.4, avgjøres tvisten av en lokal nemnd. Nemnda sammensettes med en nøytral leder og en fra hver av partene.

Begge parter skal sende inn sine prosesskriv til nemndsleder innen 14 dager etter at forhandlingene er avsluttet.

Tvistemøte skal avholdes, og tvisten skal være avgjort senest innen 2 måneder etter dato for signert bruddprotokoll i forhandlingene.

2.6.1 Særavtaler

Tvist om opprettelse og endring av særavtale kan hver av partene bringe inn for særskilt nemnd eller Statens lønnsutvalg i samsvar med tjenestetvistlovens regler.

2.6.2 Rettstvist

Før en eventuell rettstvist, jf. tjenestetvistloven § 20 nr. 1, om lokale særavtaler bringes inn for Arbeidsretten etter tjenestetvistloven § 24 første ledd, skal KMD og hovedsammenslutningene orienteres om tvisten før stevning tas ut, slik at de får anledning til å uttale seg.

Vedlegg 2:

Hovedtariffavtalens del 3 og 5

3 Fellesbestemmelsene

Akademikerne avviser statens krav til §§ 17 nr 1 og 17 nr 6.
Akademikerne aksepterer statens krav til §§ 18, 20 og 21.

5 Diverse

Akademikerne aksepterer statens krav til eksisterende 5.1 og 5.2 (B-tabellen og Særlige lønnstillegg mv.).

Akademikerne avviser statens krav til eksisterende 5.4 OU-midler.

Akademikerne aksepterer ny tekst og utforming av ny 5.3 «Medbestemmelse, samarbeid og kompetanseutvikling». Akademikerne kommer tilbake til avsetningenes størrelse.

Akademikerne avviser statens krav til pkt 5.7. Det er positivt at det presiseres en klar rett etter bestemmelsen, men Akademikerne kan ikke støtte fjerning av lokalt handlingsrom.

Akademikerne støtter at Protokolltilførsel nr 1-5 slettes.